

تازه‌ها

ارثیه خاموش، رونمایی شد

عاشقانه‌ای آرام از صفویه تا به امروز

فاطمه رشیدی‌مورآبادی

خبرنگار

مراسم رونمایی از داستان «ارثیه خاموش» اثر اسماء غفاری، در باغ کتاب تهران با حضور مجید قیصری، نیما اکبرخانی و جمعی از اهالی کتاب و رسانه برگزار شد.

«ارثیه خاموش» مانی عاشقانه است که بخش اول کتاب در زمان صفویه در اصفهان و در زمان کوچ ارامنه به این شهر رقم می‌خورد. داستان میان پسری ارمنی و دختری شیعه جریان دارد. قسمت دوم کتاب در زمان معاصر در ایران و عمان رخ می‌دهد و باید دید چه ارتباطی با دختر و پسر داستان در زمان صفویه دارد.

آغاز ماجرا از سفری به اصفهان

اسماء غفاری، خالق اثر در رابطه با داستان تولد ارثیه خاموش و دو خط زمانی آن گفت: «خاستگاه این داستان به یک سفر به اصفهان بازمی‌گردد؛ البته آن زمان من در ایران زندگی نمی‌کردم و مشغول جمع‌آوری اطلاعات برای یک سفرنامه‌ای بودم اما می‌خواستم از این بافت و فضای قدیمی اصفهان برای داستان استفاده کنم. منشا دو خط‌شدن داستان از اینجااست. ماجرای مهاجرت ارامنه به اصفهان بسیار ذهنم را درگیر کرده بود. غیر از اقلیم‌ها وقتی مهاجرت وارد آداب و رسوم می‌شود پیچیده‌تر خواهد شد.»

اهمیت تجربه زیسته

مجید قیصری، داستان نویس، درباره اهمیت تجربه زیسته در داستان‌نویسی گفت: «تجربه چیزی نیست که شما از بیرون ببینید و بتوانید درکش کنید؛ تجربه یعنی این‌که من چیزی کشف کرده‌ام که هیچ‌کس دیگری کشف نکرده است. ادبیات وظیفه‌اش این است که ما ببینیم این حوادث چگونه از فیلتر یک نویسنده رد شده است و رد پای آن را برای ما به جا گذاشته است. اگر همین موضوع و عنوان را به من بدهید، من یک داستان دیگری می‌سازم زیرا تجربه زیسته من متفاوت است. ماکتاب را می‌خوانیم چون روایت این کتاب از فیلترهای یک زن رد می‌شود، پس طعم و رنگش با روایت یک مرد فرق دارد.»

تجربه زندگی در کشورهای عربی

نیما اکبرخانی، داستان‌نویس، پیرو صحبت‌های مجید قیصری ضمن تاکید بر اهمیت تجربه زیسته در داستان‌نویسی تصریح کرد: «نویسنده کتاب ارثیه خاموش چون تجربه زندگی در کشورهای عربی را داشته، می‌تواند انتقال تجربه ر انجام دهد و از طرفی زنانگی را در کتاب‌های خانم غفاری می‌توان دید. یک سری جزئیاتی را بیان می‌کنند که بسیار جذاب است. محوری‌ترین کارکرد ادبیات تجربه است و انسانی که به دنبال ادبیات است، شوقی دارد برای زندگی‌کردن بیش از یک‌باری که به او اهدا شده است.» وی ضمن اشاره به جزئی‌نگری در متن که نمادی زنانه است، افزود: «خانم غفاری در حال رسیدن به بلوغ و مدل زبانی خوداست.»

کتاب ارثیه خاموش توسط انتشارات ستاک به چاپ رسیده و علاقه‌مندان می‌توانند آن را از طریق کتابفروشی‌ها تهیه کنند.

«دیما» کتاب دیگری از اسماء غفاری است که قبل از اثر جدیدش به چاپ رسید. این کتاب، داستان زندگی هیدر یک مدافع حرم است که از واچش برخلاف روند زندگی قبلی‌اش بوده است. خلاف انتظار خانواده با یک پاسدار ازدواج می‌کند و با مشکلات پیش‌بینی نشده‌ای روبه‌رو می‌شود. زندگی با یک پاسدار شرایط خاص خود را دارد که تجربه‌اش را در خانواده بازاری و فرهنگی خودش نداشته است. بعداز ازدواج جنگ سوریه آغاز می‌شود و این ماموریت‌های درون‌مرزی و بیرون‌مرزی بیشتر می‌شود. به‌مرور دوری‌ها بیشتر و زندگی‌اش سخت‌تر می‌شود. این خانواده دو فرزند داشته و همزمان با بارداری سوم، همسر شهید می‌شود. از آن به بعد دیما مشغول دست‌وپنجه‌نرم‌کردن با زندگی جدیدی پس از شهادت همسرش می‌شود

و با دیدگاه‌های مختلف جامعه نسبت به خانمی که همسرش را از دست داده و از آن طرف شهید است، روبه‌رو می‌شود.

تازه‌ای پدیدار می‌شود؛ آن هم از کسانی که خودشان را قربانی می‌دانسته‌اند.

امیدی گفت: انتخاب راوی مرد، تصمیمی ساده نبود اما برای من ضروری بود. از همان آغاز، می‌دانستم که شخصیت اصلی‌ام باید مرد باشد. شارو، با آن گذشته زخمی، صدایی‌ست که در سکوت تاریخ گم شده. او مردی‌ست که احساساتش را نه با کلمات، بلکه با قلم نقاشی بیان می‌کند.

می‌کنند و حاصلش سؤال‌های عمیقی است که مثل زخم سر باز می‌کند. در این داستان شخصیت اصلی، شارو، نقاشی‌کرد است که از فاجعه‌ای بزرگ جان به‌در برده و حالا در تبعیدی خودخواسته در سوئد زندگی می‌کند. رمان ترکیبی است از یک گزارش مستندگونه و یک روایت شاعرانه؛ مرثیه‌ای که با ورود شخصیتی جالب به نام آسکی تبدیل به ماجراجایی معمایی می‌شود و هرچه پیش می‌رود رازهای بیشتری برملا و گناهان

زا را امیدی، نویسنده رمان «نگذار ببرندم، شارو» گفت: روایت از زمان زن شاید از نظر تجربه زیستی برایم آسان‌تر بود اما ادبیات قرار نیست آسان باشد. ادبیات باید صادق باشد. باید بتواند هر شخصیت و هر روایت را با صداقت انعکاس دهد و انتخاب من این بود که شخصیت اصلی‌ام مرد باشد.

امیدی در این اثر موقعیتی جالب و درعین حال پیچیده خلق کرده است؛ دو نسل از بازماندگان یک فاجعه همدیگر را ملاقات

ورسی کردیم؛ «مرا پیداکن»

شد

را در همسایگی یکدیگر قرار داد. فاصله خانه‌ها فقط سه دقیقه بود و این همسایگی باعث شد مرگان جزئیات بیشتری از زندگی خود را برای رامهرمی بازگو کند.

رامهرمی ادامه داد: «با هم سینما می‌رفتم؛ اوقات بسیاری را سپری می‌کردیم. مرگان همیشه نقش مشاور را داشت حتی زمانی که مشاور نبود. با شنیدن جزئیات بیشتری از زندگی‌اش، احساس کردم باید شنونده خوبی باشم و بدون قضاوت و بدون سوگیری، حرف‌هایش را بشنوم. هرچه جلوتر آمدیم، هر دو به این نتیجه رسیدیم که زندگی مرگان باید نوشته‌شود و در قالب کتاب به چاپ برسد تا در تاریخ بماند.»

«مرا پیداکن»: زندگینامه‌ای زرف‌نگر

نویسنده اثر با تاکید بر این‌که کتاب زندگینامه است نه خاطره‌نویسی، توضیح داد: درباره ژانر کتاب بحث‌های بسیاری شد؛ عده‌ای معتقد بودند این یک خاطره‌نویسی است نه زندگینامه. در طول یک سال هم‌زیستی با خانم بیتانه، من در روح مرگان حلول کردم تا بتوانم واقعیت زندگی او را روایت کنم. ما شاید شخصیت‌های متفاوتی داریم اما من باید جای مرگان قرار می‌گرفتم تا بفهمم چرا پای زندگی‌ای که برای من روایت کرده‌ایستاده و همان روزاول زیر میز زندگی نرده‌است. «مرگان بیتانه اما در تکمیل صحبت خانم نویسنده این‌گونه گفت: «به‌همین دلایل بود که خانم رامهرمی در طول گفت‌وگوها همراه من اشک می‌ریخت اما همچنان مثل یک بازجو بود و باسؤالات مکرر، جوابی جزئیات می‌شد. صحنه‌های سخت روایت را از خاطر نبرده‌ام. سؤال‌های سختی می‌پرسید که تمام وجود من به‌هم می‌ریخت اما باید خاطره را به انتها می‌رساندم. او می‌خواست ببیند چقدر خاطره من واقعی است و به من اجازه پردازش می‌داد.»

انتخاب‌ها، صوری و روانشناسی

معصومه رامهرمی درباره تحلیل زندگی مرگان توسط پژوهشگران علوم انسانی خاطر نشان کرد: «کتاب آغاز یک جریان زندگینامه‌نویسی زرف‌نگر دانشگاهی است. مرگان با مباحث روانشناسی زندگی خود را تحلیل کرد و توانست آموخته‌های روانشناسی را به‌عنوان ابزار شناخت برای فهم زندگی و انتخاب‌هایش به‌کار بگیرد.» بیتانه در تکمیل این مطلب ادامه داد: «انتخاب‌هایی که آن زمان می‌کردم، بیشتر از منظر دیدگاه مادری بود اما در زمان روایت من یک خانم دکتری بودم که تمام مرگان و همسرم را در فرآیند جلسات

و پیامدهای تسخیر لانه جاسوسی آمریکا در ۱۳ آبان ۱۳۵۸ می‌پردازد. این کتاب صرفاً به روایت وقایع نمی‌پردازد، بلکه قصد دارد این رویداد را در بستر سیاسی-اجتماعی آن زمان، تحلیل کند. نویسنده در فصل‌های ابتدایی به‌طور مفصل به علل و جرایب اشغال سفارت می‌پردازد. او تسخیر سفارت را تداوم حرکت استکبارستیزی انقلاب اسلامی می‌داند که برای جلوگیری از توطئه‌ها و دخالت‌های آمریکا پس از پیروزی انقلاب، ضروری بود. بخش مهمی از کتاب به بررسی و روشن ساختن مواضع و واکنش‌های افراد و گروه‌های مختلف آسیایی، مذهبی، لیبرال و... در داخل و خارج ایران نسبت به این حرکت اختصاص دارد. این تحلیل، فضای سیاسی آشفته ماه‌های اولیه انقلاب را به تصویر می‌کشد. نویسنده به‌طور تفصیلی آثار و پیامدهای داخلی (مانند تضعیف دولت موقت، افشای اسناد و تقویت خط امام (ره) و پیامدهای خارجی (مانند شکست هیمنه آمریکا، افزایش جسارت ملت‌های تحت ستم و تغییر روابط بین‌المللی) این رویداد را بررسی می‌کند. کتاب از منظر حقوق بین‌الملل نیز به موضوع تسخیر سفارتخانه و مساله گروگان‌گیری پرداخته است. در مجموع، «انقلاب دوم» یک کتاب مرجع برای پژوهشگران و علاقه‌مندان به تاریخ سیاسی است.

تسخیر لانه جاسوسی / سیدمحمدهاشم یزدان پرست

کتاب «تسخیر لانه جاسوسی» نوشته دکتر سیدمحمدهاشم یزدان‌پرست، که خود یکی از دانشجویان مبارز و درگیر در ماجرای تسخیر سفارت آمریکا (لانه جاسوسی) بوده است، اثری تحلیلی و تاریخی درباره این واقعه کلیدی در تاریخ معاصر ایران است. این کتاب فراتر از یک گزارش ساده، به واکاوی پیش‌زمینه‌ها و عوامل متعددی می‌پردازد که منجر به شکل‌گیری تصمیم دانشجویان برای تسخیر سفارت شد.

یزدان پرست، با توجه به حضور و دانش خود، شرایط سیاسی و اجتماعی قبل از ۱۳ آبان ۱۳۵۸ و توطئه‌های آمریکا علیه انقلاب را تشریح می‌کند. نویسنده نه‌تنها به لحظه تسخیر و حوادث داخلی آن اشاره دارد، بلکه نگاهی جامع به شرایط سیاسی ایران در زمان دولت موقت و موضع‌گیری‌های داخلی و خارجی در قبل این اقدام دارد. این اثر با رویکردی مستند و تحلیلی نگاشته شده و برای علاقه‌مندان به تاریخ معاصر ایران و محققان رشته علوم سیاسی و روابط بین‌الملل سودمند است، زیرا به بررسی عمیق ساختارها و انگیزه‌های این

به‌عنوان نویسنده، بی‌طرفانه آن را نوشتم.

راوی کتاب اما دلیل دیگر خود برای روایت سرگذشتش را این‌گونه توضیح داد: «من احساس کردم چیزهایی که هیچ‌کس از زندگی من نمی‌داند اما به من و همسر سابقم ارتباط دارد و قابل افشا است را بازگو کنم. «می‌شود افشا کنم» یعنی: خیلی چیزها در زندگی من وجود داشته که قابل بیان نیست اما چون در چارچوب زندگی زناشویی ما بوده، بازگو نکردم و تا آخر رازدار و پوشاننده آنها خواهم بود اما مواردی که خودش از آنها ترس یا خجالتی نداشتند از این‌که دیگران بدانند مثل تغییر دین، سبک

زندگی و خیلی موارد دیگر را بیان کردم.

وقتی احساس کردم کسی نیست که واقعیت‌های زندگی مامان فاطمه را آن‌گونه که هست به گوش محمدابراهیم برساند، تصمیم به نوشتن گرفتم چرا که جایگاه مادری به آدم جسارت می‌دهد. وقتی بجهات توی آب افتاده حتی اگر شنا بلد نباشید ناخودآگاه برای نجات بچه وسط آب می‌پرید.»

بودند با استفاده از دستگاه‌های برش و خردکننده (Shredder) آنها را از بین ببرند. دانشجویان با تلاش فراوان، این خرده‌کاغذها و نوارهای کامپیوتری رشته‌رفته شده را با یازساز و تدوین کردند.

برده‌برداری از دخالت‌ها؛ محتوای این اسناد، خطوط کلی سیاست‌های جاسوسی، سیاسی، نظامی و اطلاعاتی سفارت آمریکا در تهران را روشن می‌سازد. بخش‌های بزرگی از این مدارک حاوی اطلاعات دقیقی در مورد شخصیت‌های مختلف انقلاب، سازمان‌های سیاسی-نظامی و میزان نفوذ آمریکا در ساختارهای کشور پیش و پس از انقلاب است. انتشار این اسناد عملاً توجیهی مستند برای اقدام دانشجویان شد و تاکید امام خمینی (ره) مبنی بر این‌که تسخیر سفارت «انقلابی بزرگ‌تر از انقلاب اول» است، را اثبات کرد. افشای محتوای این مدارک به مردم ایران نشان داد که تلاش‌ها برای توطئه علیه نظام جدید همچنان ادامه دارد. این مجموعه چندجلدی، به دلیل ماهیت سری و رمزگذاری شده برخی از اسناد، نیازمند تحلیل تخصصی است.

گروگان‌گیری ایرانی / راکی سیکمن / ترجمه مریم کنالی

کتاب «گروگان‌گیری ایرانی» نوشته راکی سیکمن، یکی از ۵۲ گروگان آمریکایی است. این کتاب، روایتی منحصر به‌فرد از واقعه ۱۳ آبان ۱۳۵۸ است که از نگاه یک گروگان آمریکایی به نگارش درآمده و توسط مرکز اسناد انقلاب اسلامی به فارسی ترجمه شده است. تمرکز اصلی کتاب بر تجربه شخصی سیکمن در طول مدت گروگان‌گیری است. او جزئیات زندگی روزمره در اسارت، وضعیت

روحی و روانی گروگان‌ها، نحوه رفتار دانشجویان (که در کتاب با عنوان اسیرکنندگان یا دانشجویان مسلمان توصیف می‌شوند)، و حس انزوا و دوری

از وطن را به تصویر می‌کشد. این خاطرات به ما این امکان را می‌دهد که واقعه تاریخی را از زاویه دید طرف مقابل مشاهده کنیم؛ طرفی که خود را قربانی یک اقدام سیاسی می‌داند. این نگاه به درک بهتر ابعاد انسانی و عاطفی بحران کمک می‌کند. این کتاب همچنین ناخواسته بازتاب‌دهنده درماندگی و ناتوانی دولت آمریکا در نجات گروگان‌هایش است، از جمله تلاش ناموفق برای عملیات نجات در صحرای طیس که در ذهن گروگان‌ها نیز بازتاب یافته بود. «گروگان‌گیری ایرانی» منبعی مهم برای پژوهشگرانی است که می‌خواهند دیدگاه و تجربه انسانی گروگان‌های آمریکایی را نیز مورد بررسی قرار دهند.

رویداد می‌پردازد. این کتاب به‌جای تمرکز بر جزئیات خاطره‌گویی یا اسناد منتشرشده، بر تحلیل ریشه‌ها و عوامل سیاسی-اجتماعی مؤثر بر شکل‌گیری «انقلاب دوم» تمرکز دارد. دکتر سید محمد هاشم پوریزدان پرست متولد سال ۱۳۳۴، عضو هیات علمی دانشگاه شیراز در رشته اقتصاد است که در جریان تسخیر لانه جاسوسی و وقوع انقلاب دوم حضور داشته.

ایران پنجاهدو، آمریکا صفر / هادی سجادی‌پور

کتاب «ایران پنجاه و دو، آمریکا صفر» نوشته هادی سجادی‌پور، روایتی کوتاه، ادبی و طنزآمیز از ماجرای تسخیر لانه جاسوسی آمریکا است. این کتاب با رویکردی متفاوت از متون صرافتاریخی و تحلیلی، تلاش کرده است تا این واقعه مهم را برای نسل جوان و مخاطبانی که حوصله متون مطول و جدی را ندارند، جذاب و خواندنی کند. نویسنده به جای ارائه یک گزارش خشک تاریخی، با استفاده از کوتاه‌نوشت‌های ادبی و داستانی و زبانی پر از گوشه و کنایه و طنزآمیز، به روایت ماجرامی می‌پردازد. این سبک، خواننده را به سرعت با خود همراه می‌کند. عنوان کتاب («ایران پنجاه و دو، آمریکا صفر») به تعداد ۵۲ گروگان آمریکایی اشاره دارد و نشان‌دهنده نباشدن روایت بر چگونگی چراندن یک اب‌بردقت و نمایش ضعف و استیصال آمریکا در برابر دانشجویان ایرانی است. این اثر در فصول کوتاهی نگاشته شده و با برهیز از جزئیات طولانی، وقایع، زمینه‌ها و حوادث را به شکلی موجز و جذاب شرح می‌دهد تا خواننده در کمترین زمان ممکن، از بطن ماجرا آگاه شود. به‌طور کلی، این کتاب درجه‌ای بلاواسطه و دلنشین برای درک وقایع ۱۳ آبان ۱۳۵۸ و روزهای پس از آن، با تمرکز بر مؤلفه طنز سیاسی و ادبیاتی جذاب برای مخاطب عمومی است.

اسناد لانه جاسوسی آمریکا / جلد اول اتنا

مجموعه کتاب‌های «اسناد لانه جاسوسی آمریکا»، که توسط دانشجویان مسلمان پیرو خط امام (ره) پس از تسخیر سفارت در ۱۳ آبان ۱۳۵۸ جمع‌آوری و تدریجا در قالب چندین جلد منتشر شد، یکی از مهم‌ترین منابع دست اول برای درک روابط ایران و آمریکا در دوران پهلوی و ماه‌های اولیه انقلاب است. این مجموعه شامل اسنادی است که کارکنان سفارت آمریکا پیش از تسخیر، تلاش کرده

انه‌های غربی در آن زمان است. ابتکار ورت و همچنین نحوه تعامل و مواجهه دوبه بررسی نقاط قوت و ضعف این اقدام برای ثبت بخشی مهم از تاریخ شفاهی میان حاضر در تسخیر لانه جاسوسی بوده

مله ریاست سازمان محیط‌زیست را در پس از پیروزی انقلاب به کابینه دولت

لفظ امام / حسین جودوی

دانشجویان و گروگان‌ها» که تدوین آن حسین جودوی بوده و توسط انتشارات نادانقلاب اسلامی منتشر شده است. یک از رزشمندان از تاریخ شفاهی واقعه تسخیر لانه جاسوسی آمریکا است. این اثر، برخلاف سایر تکت خاطره‌ای، مجموعه‌ای از به‌های متعدد با طیف گسترده‌ای از ویان مسلمان پیرو خط امام است که در ۱۳۵۸ در بطن ماجرا قرار داشتند. کتاب طرات چندین نفر از دانشجویان (مانند بدمحمدهاشم یزدان‌پرست و...)، یک ثه دهر. در این مصاحبه‌ها، دانشجویان امه‌ریزی و هماهنگی میان دانشگاه‌های سفارت، و چگونگی برخورد با گروگان‌ها که این حرکت چگونه شکل گرفت، ترکیب منع‌گیری مسئولان وقت نظام در قبل این روش‌ها، درباره طرز عملکرد و موضع‌گیری برخی می‌داشتند، روشن می‌شود. این کتاب، بهتر انگیزه‌ها، فرآیندها و فضای حاکم بر صلی و جوان آن روزها روایت شده است.

سی آمریکا، آثار و پیامدها) /

علی‌که توسط مرکز اسناد انقلاب اسلامی ست که با رویکردی عمیق، به بررسی ابعاد